

նադրուիլ. Հայ Եկեղեցւոյ այդ մասին օրինադրած սովորութիւնը իմաստուն և զործնական է շատ: Ժողովուրդին առանին և հանրային հովուութիւնն ստանձնող հոգևորականը պէտք է ինքնին փորձ և կիրթ լինի ընտանեկան և ժողովրդական կենցաղի տեսակէտով. պէտք է կանուխէն ունեցած ըլլայ իր կեանքի ընկերունդին, որպէսզի ինք եւ ժողովուրդը միանգամայն համոզուած ըլլան թէ կնքուած այդ ամուսնութիւնը, նոյն ատեն զաւակներով օրհնուած, սիրալիր և խաղաղ կենակցութեան մը ամէն երաշխիք ունի իր մէջ, թէ երէցտիկներ՝ իր հոգեկան շնորհներովը պիտի կրնայ արժանաւոր զործակիցն ըլլալ իր հոգևորական ամուսնոյն, և այլն: Անկլիքան կամ բողոքական դրութիւնը, որ կ'արտօնէ Եկեղեցւոյ աաշտօնեան, որեւէ ատեն կարենալ ամուսնանալ ձեռնադրութենէն վերջը, անյարմար է մեր բարքերուն, եւ կրնայ ծնունդ տալ տարօրինակ անպատեհութեանց:

Ի վերջոյ, իմ խորին համոզումս է թէ նուիրապետական բարձրագոյն աթոռներու հրաւիրուած հոգևորականները բացառապէս պէտք է ընտրուին կուսակրօն կղերին պատկանողներուն մէջէն: Այդ պաշտօններուն բարձրօրէն ընդհանրական նկարագիրը կը պահանջէ որ այդ կարգի պաշտօնակալք բոլորովին զերծ ըլլան անձնական կամ ընտանեկան հոգերէ եւ կապանքներէ: Ասոնք են եկեղեցական կենցաղի կամ կուսակրօնութեան մասին իմ տեսութիւնս: Կը խորհիմ թէ այս կերպով անհնար չ'ըլլար օգտակար ուղղութեան մը վրայ պահել եկեղեցական պաշտօնէութեան բարեկարգութեան գործը, եթէ մասնաւորաբար հոգ տարուի որ անոնք մասնաւոր եւ նպատակայարմար դաստիարակութիւն մը ընդունին, եթէ անոնց ընտրութիւնը զերծ պահուի ամբողջային միջամտութիւններէ, և եթէ իշխանութիւնը անոնց հանդէս կարենայ զործադրել միշտ օրէնքն ու արդարութիւնը:

(Շարունակելի)

ՀԱՅԿԱՏՔԻՆ ԵՒ ՄՏԱԾՄԱՆ ՑՈՒՔԵՐ

ՀԱՅԱՏՔԻՆ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆՆԵՐԸ

Այն չեմ գիտեր ինչ եղբարական բանք, որ կայ քրիստոնէութեան էութեան և նոյն իսկ գաղափարին մէջ (վասնդի քրիստոնէութիւնը որ հրաշքով մը սկսած է՝ հրաշքով կը շարունակուի), ա՛յնքան քիչ կայ մեր օրերու քրիստոնեաներուն միտքին մէջ, որ պատմութեան կարգ մը վայրէջք իրողութիւնները գրեթէ այնքան կը գայթակղեցնեն զիրենք որքան մարդոց մնացեալ մասը: Կ'արգահատինք այն սերունդներուն վրայ, որոնք, իրարու ետեւէ, առանց իրենց գործին լրումը տեսնելու յոյսին, մեծ դժուարութիւններով կանգնած են այն ընդարձակ մայր եկեղեցիները, որոնց մէջ տա՛կաւին չենք կրնար ահա ինքզինքնիս իբրեւ մեր տունին մէջը զգալ: Չենք կրնար նոյնպէս հասկընալ հոգին այն բազմութիւններուն, որոնք, քանիցս, դէպի արեւելք խուժեցին՝ գերեզման մը նուաճելու համար: Ուրիշ կրօնական պատահարներ, ինչպէս քանի մը բարեպաշտ մարդոց վանական միայնանոցի մը մէջ մեկուսացումը՝ ծածով եւ աղաշխարհութեամբ իրենց սրբացումին նուիրուելու համար, մեղի աւելի զարմանք կը պատճառեն, մանաւանդ եթէ մեր ժամանակին՝ սա մեր օրերու քաղաքակրթութեան մէջ տեղի կ'ունենան անոնք: Քիչ մը փրկսփայլութիւն, քիչ մը վարդապետական բացատրութեանց հետ, բաւական կ'ըլլայ մեղի համար որ արհամարհանք զգանք այդ երկիւղած զարտուղութիւններուն հանդէպ: Վիճարանիլ չէ նպատակս. զիցուք թէ ձեւ թերի եղած ըլլայ. ընդունինք նոյն իսկ որ աւելի կատարեալ եղած չ'ըլլայ վարդապետական ըմբռնումը իր խորքին մէջ. բայց վերջապէս ճշմարիտ ոչինչ չկայ՝ այդ գործերուն մէջ: Իբր խորհրդանշաններ նկատեցէք զանոնք, եթէ կ'ուզէք. բայց ըսէք մեղի թէ անոնցմէ աւելի գեղեցիկ բաներ կա՞ն...

... Դարաւոր աշխատանքներ, ինքնակամ գաղթաշարժեր, անհաւատալի աղաշխարհներ. առո՛նք եղան անոնց հաւատքին յիշատակարանները. որոնք պիտի ըլլան մերինին յիշատակարանները:

Ա. Վ.